

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของการศึกษาเอกชน
2. พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550
3. การบริหารการศึกษา
  - 3.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
  - 3.2 หลักการบริหารและกระบวนการบริหาร
  - 3.3 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 3.4 การจัดระเบียบบริหารราชการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 3.5 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของการศึกษาเอกชน

เอกชนได้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน นับตั้งแต่สมัยล้านนาไทยและสุโขทัยเป็นต้นมา โดยมีได้มีการกำหนดระเบียบแบบแผนแต่อย่างใดเริ่มแรกนั้นการจัดการศึกษาจะจัดขึ้นเฉพาะในบ้าน วัด วัง มีพระภิกษุหรือเจ้านายในราชินิกุลเป็นผู้สอนวิชาการอ่านเขียนหนังสือไทย วิชาเลข และขนบธรรมเนียมประเพณี ผู้เรียนส่วนใหญ่มาจากราชตระกูลหรือครอบครัวขุนนาง สำหรับประชาชนทั่วไปมีโอกาสได้รับการศึกษาน้อยมากนอกจากได้รับการถ่ายทอดวิชาชีพในครัวเรือน ต่อมาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 2199-2231) ได้มีคณะมิชชันนารีนิกายโรมันคาทอลิกชาวฝรั่งเศสเข้ามาเผยแพร่ศาสนาและได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดตั้งโรงเรียนขึ้นมาทำการสอนภาษาและวิทยาการสมัยใหม่แก่ประชาชนชาวไทย นอกเหนือไปจากการเผยแพร่ศาสนาเรียกกันว่า โรงเรียนสามเณรและได้ถือว่าเป็นการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ขึ้นเป็นครั้งแรกโรงเรียนสามเณรได้รับความนิยมมาก แต่ภายหลังกิจการได้

หยุดชะงักลงชั่วคราวเมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 ถึงสมัยกรุงธนบุรี และกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2532 : 15)

การศึกษาเอกชนในสมัยรัตนโกสินทร์นั้น เริ่มเมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบาทหลวงชาวฝรั่งเศสชื่อ พาเลอูซ (Palecaux) กับเจ้าฟ้ามงกุฎ ซึ่งต่อมาก็คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่บาทหลวงพาเลอูซ เรียนภาษาไทยบาลีและวัฒนธรรมไทย รัชกาลที่ 4 ทรงศึกษาภาษาละตินและวัฒนธรรมตะวันตก

ปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้จัดตั้งโรงเรียนสำหรับนางสนมและนางกำนัลขึ้นในพระบรมมหาราชวัง โดยมีมิชชันนารีหญิง 3 คน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นครูเข้าไปสอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนนี้ เรียกได้ว่าเป็นโรงเรียนเอกชนอย่างแท้จริง

ปี พ.ศ. 2395 โรงเรียนเอกชน 3 แห่ง ถูกตั้งขึ้นโดยกลุ่มมิชชันนารี นิกายโปรเตสแตนต์ สำหรับเด็กชายเด็กหญิงและโรงเรียนสุดท้ายเป็นสหศึกษา นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในภาคเอกชนที่ได้เปิดโอกาสให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ เป็นโรงเรียนเอกชนแห่งแรกที่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเป็นโรงเรียนประจำสำหรับเด็กหญิง ซึ่งเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเพียงครั้งเดียวเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าอาหารและที่พัก ซึ่งมีผลทำให้โรงเรียนขาดบที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตามผู้ปกครองนักเรียนยินดีจ่ายค่าเล่าเรียน โรงเรียนจึงมีความมั่นคงและเป็นที่ยอมรับตลอดมาจนถึงปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียงหลายแห่งเกิดขึ้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2420 เช่น โรงเรียนอัญมณีวิทยากร โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน โรงเรียนราชินี และโรงเรียนเอกชน ที่มีชื่อเสียงอื่นๆ ก็จัดตั้งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเหล่านี้เป็นที่นิยมในบรรดาผู้ปกครอง

โรงเรียนเอกชนแห่งแรกที่ตั้งขึ้นโดยคนไทยแท้ๆ มีขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2440 ภายหลังการตั้งกระทรวงศึกษาธิการ 7 ปี ณ วังของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทววงศ์วิโรปการ ที่ถนนตีทอง เชียงสะพานด้าน จังหวัดพระนคร โดยนางบุญเกิด ปาจิณพัชค์ เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนนี้ โดยเก็บค่าเล่าเรียนเดือนละ 4 บาท ซึ่งสมัยนั้นถือว่าแพงมาก โรงเรียนเป็นที่นิยมของประชาชนในย่านนั้นมาก จำนวนนักเรียนได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนมีนักเรียนกว่า 100 คน สถานที่ตั้งไม่เพียงพอในการรับนักเรียน นางบุญเกิด ปาจิณพัชค์ จึงทุลาออกจากวังมาตั้งโรงเรียนดาวของตนเองอย่างแท้จริงขึ้นที่ถนนบูรณศิริหน้าวัดอำมาตย์ เมื่อ พ.ศ. 2444 และได้ย้ายอีกครั้งมาอยู่ถนนดินสอในตรอกคันไทร โดยใช้ชื่อว่า บำรุงวิชานับเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่ได้จดทะเบียนขึ้นอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ

คำว่า การศึกษาเอกชน ได้มีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางมาตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนขึ้นแทนกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา โดยประกาศของคณะปฏิบัติ ฉบับที่ 216 ทำให้เรียกโรงเรียนราษฎร์ว่า โรงเรียนเอกชนและสถานศึกษาเอกชนมากขึ้นเป็นลำดับจนถึงปีเฉลิมฉลองครบรอบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ จึงเปลี่ยนชื่อโรงเรียนเอกชน ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (พ.ศ. 2550) ได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2550 และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2551 โดยมีผลบังคับใช้ในวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2551 ซึ่งมีสาระรวม 5 หมวด และบทเฉพาะกาล รวมทั้งสิ้น 166 มาตรา ผู้วิจัยขอเสนอพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ในบางมาตราที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนไว้ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2551 : 30-68)

1. คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

มาตรา 8 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(2) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานประเมินผล อธิบดีกรมบัญชีกลาง และอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง

(3) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนสมาคมเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชน สองคน

(4) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ได้รับคัดเลือกจากผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ฝ่ายละหนึ่งคน

(5) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิสี่คน ในจำนวนนั้น จะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการหนึ่งคน

ให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตาม (3) (4) และ (5) ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 9 ให้กรรมการตามมาตรา 8 (3) (4) และ (5) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

มาตรา 10 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 9 กรรมการตามมาตรา 8 (3) (4) และ (5) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย
- (4) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการในประเภทนั้น
- (5) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้

ความสามารถ

- (6) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงและยังมีได้ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา 11 ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา 8 (3) (4) หรือ (5) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่โดยเร็ว เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการแต่งตั้งแทนก็ได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา 12 ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการประชุม และการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 13 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) เสนอนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน การพัฒนาและสนับสนุนโรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

- (2) กำกับดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

- (3) กำหนดมาตรฐานและแผนพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเอกชน
- (4) กำหนดมาตรการช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตาม (1)
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารหลักฐานของโรงเรียน
- (6) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (7) ออกระเบียบเกี่ยวกับการวินิจฉัยการร้องทุกข์และการคุ้มครองการทำงาน
- (8) ออกระเบียบเกี่ยวกับการขึ้นอุทธรณ์ การรับอุทธรณ์ วิธีพิจารณาอุทธรณ์และกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์
- (9) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- (10) ปฏิบัติงานอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 14 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) รับผิดชอบงานธุรการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ
- (2) เสนอแนะนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อ

คณะกรรมการ

(3) ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน

(4) รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน

(5) ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่

คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 13 (4)

(6) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชนตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

(7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 15 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน ในจังหวัดหนึ่งนอกจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ให้มีกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนเป็นส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตใดเขตหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนที่อยู่ในจังหวัดนั้น

2. การจัดตั้งและเปิดดำเนินการ

มาตรา 17 ประเภทและระดับของโรงเรียนในระบบ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 18 การจัดตั้งโรงเรียนในระบบต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตแต่ละประเภทและแต่ละระดับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบตราสารจัดตั้งและรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในระบบมาพร้อมกับคำขอด้วย

มาตรา 19 ตราสารจัดตั้งตามมาตรา 18 วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุประสงค์
- (2) ชื่อ ประเภท ระดับ ของโรงเรียนในระบบ
- (3) รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดิน ที่ตั้ง และแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนในระบบ
- (4) เงินทุนและทรัพย์สินที่ใช้ในการจัดตั้ง
- (5) รายการอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และที่กำหนดใน

กฎกระทรวง ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำขอผู้รับใบอนุญาตจะเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 20 รายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในระบบตามมาตรา 18 วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (1) โครงการและแผนการดำเนินงาน
- (2) หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา
- (3) อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่น

(4) คุณสมบัติ อัตรารายเดือน ค่าสอน ค่าชดเชย ค่าตอบแทน หลักเกณฑ์ การจ้างและเลิกจ้าง และสวัสดิการของครูและบุคลากรทางการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่ง (2) ให้กระทำมิได้เมื่อได้รับอนุญาตจาก ผู้อนุญาต

การเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่ง (1) (3) และ (4) ให้ผู้รับใบอนุญาต แจ้งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

มาตรา 21 ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบที่เป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
- (4) มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (5) เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข
- (6) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (7) ไม่เคยถูกออกจากราชการโดยมีความผิด เว้นแต่ได้ถูกออกจากราชการ มาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ
- (8) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน เว้นแต่ได้ถูกเพิกถอน ใบอนุญาตดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้ง โรงเรียนในระบบ
- (9) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (10) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและได้พ้นโทษ มาแล้วไม่ถึงห้าปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 22 ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบที่เป็นนิติบุคคลต้องมี คุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา เว้นแต่นิติบุคคลที่ขอจัดตั้งนั้นเป็น องค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
- (2) นิติบุคคลที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วน ต้อง มีจำนวนหุ้นหรือทุนเป็นของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ

จำนวนหุ้นหรือทุนทั้งหมด และจะต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมด

(3) นิติบุคคลที่เป็นมูลนิธิ จะต้องมีการการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารทั้งหมด

(4) นิติบุคคลที่เป็นสมาคมหรือสหกรณ์ จะต้องมีการการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และสมาชิกของสมาคมหรือสหกรณ์ต้องมีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

(5) ผู้จัดการของนิติบุคคลหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 21

มาตรา 23 ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบต้องมีหลักฐานแสดงได้ว่าเมื่อได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบแล้ว โรงเรียนจะได้รับการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน หรือสิทธิเหนือพื้นดินหรือสิทธิเก็บกินที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีหรือสิทธิการเช่าที่มีสัญญาเช่าไม่น้อยกว่าสิบปี

ในกรณีที่ที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนในระบบเป็นที่ดินของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ หรือองค์กรทางศาสนาอื่น ผู้ขอรับใบอนุญาตจะแสดงหลักฐานการอนุญาตให้ใช้ที่ดินอย่างอื่นที่มีใช้สัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าที่มีระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีก็ได้ ที่ดินตามวรรคหนึ่งต้องมีขนาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 24 เมื่อได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบแล้ว ให้โรงเรียนในระบบเป็นนิติบุคคล นับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต และให้ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้แทนของนิติบุคคล

มาตรา 25 เมื่อโรงเรียนในระบบเป็นนิติบุคคลตามมาตรา 24 แล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) โอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดิน สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกินหรือสิทธิการเช่าที่ปลอดจากภาระผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ระบุไว้ในคำขอรับใบอนุญาตให้แก่โรงเรียนในระบบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันได้รับใบอนุญาต

(2) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 18 วรรคสอง และที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตเฉพาะในส่วนที่ต้องดำเนินการก่อนเปิดดำเนินการโรงเรียนในระบบให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนด

(3) โอนเงินและทรัพย์สินอื่นซึ่งเป็นทุนนอกจากที่ดินให้แก่โรงเรียนในระบบภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนด

(4) คำเนิการให้มีคณะกรรมการบริหารตามมาตรา 30 ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนดในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตาม (1) (2) (3) หรือ (4) ผู้อนุญาตมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบได้

ในกรณีที่ดินที่จะ โอนหรือที่เป็นของโรงเรียนในระบบมีจำนวนเป็นประกนหนึ่ที่เกิดจากการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนในระบบหรือหนึ่ของโรงเรียนในระบบ มิให้ถือว่าที่ดินนั้นมีภาระผูกพันตาม (1)

มาตรา 26 เมื่อผู้รับใบอนุญาตได้ดำเนินการตามมาตรา 25 แล้ว และพร้อมที่จะเปิดดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบ ให้แจ้งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันเปิดดำเนินกิจการ

เมื่อผู้อนุญาตตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้รับใบอนุญาตดำเนินการถูกต้องตามมาตรา 25 ให้แจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบเพื่อเปิดดำเนินกิจการได้ แต่ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าผู้รับใบอนุญาตยังดำเนินการไม่ถูกต้องตามมาตรา 25 จะสั่งให้โรงเรียนในระบบชะลอการเปิดดำเนินกิจการไปก่อนจนกว่าจะดำเนินการให้ถูกต้องก็ได้ ทั้งนี้ ผู้อนุญาตต้องแจ้งก่อนวันเปิดดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตมิได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากผู้อนุญาตตามกำหนดเวลาตามวรรคสองให้โรงเรียนในระบบนั้นเปิดดำเนินกิจการได้ตามกำหนดเวลาที่ได้แจ้งไว้

มาตรา 27 การโอนกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองในที่ดินให้แก่โรงเรียนในระบบเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวงตามประมวลกฎหมายที่ดินและภาษีอากรตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาออกตามประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ การยกเว้นค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงการ โอนกรรมสิทธิ์กลับคืนให้กับผู้รับใบอนุญาต เมื่อโรงเรียนในระบบเลิกกิจการ

มาตรา 28 ชื่อของโรงเรียนในระบบต้องใช้อักษรไทยขนาดใหญ่พอสมควรติดไว้ที่บริเวณโรงเรียนในระบบ ณ ที่ซึ่งเห็นได้ง่าย โดยต้องมีคำว่า “โรงเรียน” ประกอบชื่อดัวย ในกรณีที่ใช้อักษรต่างประเทศกำกับ ต้องไม่มีขนาดใหญ่กว่าอักษรไทย

มาตรา 29 โรงเรียนในระบบอาจจัดตั้งสาขาได้ การจัดตั้ง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ห้ามไม่ให้โรงเรียนในระบบกระทำการใดให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าเป็นตัวแทน เครื่องหมายหรือสาขาของโรงเรียนในระบบ สถาบันหรือสถานศึกษาอื่นในต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

มาตรา 30 ให้โรงเรียนในระบบมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลเดียวกับผู้จัดการหรือผู้อำนวยการ หรือเป็นบุคคล เดียวกันทั้งสามตำแหน่ง ให้ตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหรือสองคน แล้วแต่กรณีคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหากรรมการ การเลือก ประธานกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในตราสารจัดตั้งในวาระเริ่มแรกที่จัดตั้งโรงเรียนในระบบและยังไม่มีผู้แทนผู้ปกครองให้ คณะกรรมการบริหารตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยกรรมการอื่นเท่าที่มีอยู่

มาตรา 31 ให้คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ออกระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนในระบบ
- (2) ให้ความเห็นชอบนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในระบบ
- (3) ให้คำแนะนำการบริหารและการจัดการ โรงเรียนในระบบด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน
- (4) กำกับดูแลให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในระบบ
- (5) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
- (6) ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงินครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันเกินร้อยละ สี่สิบห้าของมูลค่าของทรัพย์สินที่โรงเรียนในระบบมีอยู่ขณะนั้น ในกรณีที่ คณะกรรมการบริหารไม่ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงิน คณะกรรมการต้องเสนอทางเลือกที่ ปฏิบัติได้ให้แก่โรงเรียนในระบบด้วย เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นว่า การกู้ยืมเงินนั้นมิได้ เป็นไปเพื่อประโยชน์ของการดำเนินกิจการ โรงเรียนในระบบ
- (7) ให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียม อื่นของโรงเรียนในระบบ
- (8) ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี งบการเงินประจำปี และการแต่งตั้ง ผู้สอบบัญชี

(9) พิจารณาคำร้องทุกข์ของครู ผู้ปกครองและนักเรียน

(10) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ

คณะกรรมการบริหาร

มาตรา 32 การกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนในระบบให้ค่านึงถึงค่าใช้จ่ายในการจัดการการศึกษา ค่าตอบแทนครูที่มีความรู้และความสามารถที่ดี และค่าใช้จ่ายอื่นซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการขยายกิจการและผลตอบแทน

ผลตอบแทนตามวรรคหนึ่งต้องไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นตามวรรคหนึ่งให้ประกาศไว้ในที่เปิดเผยในโรงเรียนในระบบ และโรงเรียนในระบบจะเรียกเก็บเงินอื่นใดจากผู้ปกครองหรือนักเรียนนอกจากที่กำหนดตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา 33 ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นตามมาตรา 32 ของโรงเรียนในระบบมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรเกินควร และโรงเรียนในระบบดังกล่าวไม่สามารถแสดงได้ว่ามิได้เป็นการแสวงหากำไรเกินควร คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ลดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นดังกล่าวลงตามที่เห็นสมควรได้

มาตรา 34 ในกรณีที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นที่โรงเรียนในระบบกำหนดตามมาตรา 32 เป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร จะสั่งให้โรงเรียนในระบบลดค่าธรรมเนียมดังกล่าวลงตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา 35 โรงเรียนในระบบใดไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาหรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาค่ากว่าอัตราที่พึงเรียกเก็บตามที่คำนวณได้ตามมาตรา 32 เพราะเหตุเป็นโรงเรียนการกุศลหรือเพื่อให้ผู้ยากไร้ได้รับการศึกษา ให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนทางการเงินและให้ความช่วยเหลือด้านอื่น เพื่อให้โรงเรียนในระบบดังกล่าวสามารถดำเนินการต่อไปได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 36 คณะกรรมการบริหารต้องจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยหนึ่งครั้งในแต่ละภาคการศึกษาปกติ การประชุมของคณะกรรมการบริหาร ให้นำความในมาตรา 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 37 ให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งผู้อำนวยการคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการโรงเรียนในระบบ และแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบพร้อมทั้งส่งหลักฐานการแต่งตั้งผู้อำนวยการภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันแต่งตั้ง

ผู้อำนวยการต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และสามารถทำงานให้กับโรงเรียนในระบบได้เต็มเวลา

ผู้รับใบอนุญาตจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการ โดยไม่แต่งตั้งผู้อำนวยการตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา 38 ภายใต้บังคับมาตรา 37 วรรคสาม ผู้รับใบอนุญาตจะแต่งตั้งรองผู้อำนวยการ คนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายก็ได้ รองผู้อำนวยการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้อำนวยการ

มาตรา 39 ผู้อำนวยการมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

- (1) ดูแลรับผิดชอบงานด้านวิชาการของโรงเรียนในระบบ
- (2) แต่งตั้งและถอดถอน ครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนในระบบตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด
- (3) ควบคุมปกครองครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนของโรงเรียนในระบบ
- (4) จัดทำทะเบียนครู บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ นักเรียน และเอกสารอื่นที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (5) จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับวิชาการตามระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งตราสาร จัดตั้ง นโยบาย ระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 40 ให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งผู้จัดการคนหนึ่ง มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

- (1) ดูแลรับผิดชอบงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในระบบ
- (2) ดูแลรับผิดชอบการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนในระบบ
- (3) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการบริหารงานตามตราสารจัดตั้ง นโยบาย ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียนในระบบ และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับใบอนุญาตจะทำหน้าที่ผู้จัดการ โดยไม่แต่งตั้งผู้จัดการตามวรรคหนึ่งก็ได้ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งผู้จัดการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 41 ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดาและไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าในกรณีใด ให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 21 เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน หากมิได้แต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนไว้ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา 42 ให้โรงเรียนในระบบจัดให้มีครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในระบบให้เพียงพอแก่การจัดการศึกษาและมีจำนวนที่เหมาะสมกับนักเรียน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูหรือบุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา แล้วแต่กรณี

มาตรา 43 เอกสารที่โรงเรียนในระบบต้องจัดทำตามพระราชบัญญัตินี้ให้จัดทำเป็นภาษาไทยการสอนในโรงเรียนในระบบนอกจากการสอนวิชาภาษาต่างประเทศต้องให้ภาษาไทย เว้นแต่เป็นโรงเรียนประเภทนานาชาติหรือเป็นโรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้สอนเป็นภาษาต่างประเทศ ให้สอนเป็นภาษาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตได้ แต่ต้องสอนให้นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพูดภาษาไทยได้ด้วยเพื่อประโยชน์ในการขยายโอกาสการเรียนรู้คณะกรรมการจะอนุญาตเป็นการทั่วไปให้โรงเรียน ในระบบสอนวิชาบางวิชาเป็นภาษาต่างประเทศก็ได้ โดยจะกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

3. ทรัพย์สินและบัญชี

มาตรา 44 ให้โรงเรียนในระบบจัดให้มีกองทุนสำรอง และจะจัดให้มีกองทุนอื่นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะตามที่คณะกรรมการบริหารกำหนดด้วยก็ได้

การนำเงินจากกองทุนสำรองออกใช้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหาร

มาตรา 45 ผลกำไรที่ได้จากการดำเนินงานกิจการของโรงเรียนในระบบในแต่ละปี ให้คณะกรรมการบริหารจัดสรร ดังต่อไปนี้

(1) ให้โรงเรียนในระบบที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐจัดสรรเงินจากผลกำไรเข้ากองทุนส่งเสริมโรงเรียนในระบบตามที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องไม่เกินร้อยละสาม

(2) จัดสรรเข้ากองทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบ

(3) จัดสรรให้แก่ผู้รับใบอนุญาตไม่เกินร้อยละสิบ

(4) ในกรณีที่มิมีกองทุนอื่น ให้จัดสรรกำไรส่วนที่เหลือเข้ากองทุนอื่นนั้น ในกรณีที่ไม่มีกองทุนอื่น ให้จัดสรรกำไรส่วนที่เหลือเข้ากองทุนสำรอง

ระยะเวลาการส่งเงินและจำนวนเงินที่โรงเรียนในระบบต้องจัดสรรเข้ากองทุนตาม (1) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 46 ให้ผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดวางระบบและจัดทำบัญชีของโรงเรียนในระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีโรงเรียนในระบบต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

มาตรา 47 ให้คณะกรรมการบริหารดำเนินการให้มีการตรวจสอบบัญชีของโรงเรียนในระบบ เพื่อตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินของโรงเรียนในระบบภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นรอบปีบัญชี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดวันเริ่มและวันสิ้นปีบัญชีของโรงเรียนในระบบให้เป็นไปตามประกาศของโรงเรียนในระบบ

4. การอุดหนุนและส่งเสริม

มาตรา 48 รัฐพึงให้การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนในระบบนอกเหนือจากเงินอุดหนุน

ตามมาตรา 35 ได้ตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) จัดบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนบุคลากรดังกล่าวไว้ในกรณีขาดแคลน หรือในกรณีมุ่งเน้นวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง

(2) จัดครูพร้อมทั้งค่าตอบแทนครูให้ รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา สำหรับนักเรียนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

(3) ถลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าสินค้าประเภทครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

(4) ถลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินที่ได้รับจากการจัดสรรตามมาตรา 45 (3) ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

(5) ถลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีอื่นใดในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

5. การกำกับดูแล

มาตรา 87 ห้ามผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้อาคาร สถานที่ และบริเวณของโรงเรียนในระบบเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเป็นการอันไม่ควรแก่กิจการของโรงเรียนในระบบ

มาตรา 88 ห้ามโรงเรียนในระบบทำหรือยินยอมให้บุคคลอื่นทำการใดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศหรือวัฒนธรรมของชาติหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 89 ห้ามโรงเรียนในระบบหยุดสอนติดต่อกันเกินเจ็ดวันอันมิใช่เป็นการหยุดตามปกติของโรงเรียน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในกรณีเช่นนั้นให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบพร้อมด้วยเหตุผลของการหยุดสอน

มาตรา 90 ในกรณีที่มิภยันตรายหรือเหตุการณ์อันกระทบต่อสวัสดิภาพของนักเรียนหรือการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียน ผู้อนุญาตจะสั่งให้โรงเรียนในระบบที่เกี่ยวข้องหยุดสอนตามเวลาที่กำหนดก็ได้

มาตรา 91 ในกรณีที่ปรากฏว่าอาคาร สถานที่ หรือบริเวณของโรงเรียนในระบบมีสภาพขัดต่อสุขลักษณะหรืออนามัย ไม่มั่นคง หรือมีเหตุอื่นอันอาจเป็นภยันตรายแก่นักเรียน ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาอันสมควร

ในระหว่างที่ยังมิได้ดำเนินการแก้ไขตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จ ผู้อนุญาตจะสั่งให้โรงเรียนในระบบหยุดสอน โดยจะสั่งให้ดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนด้วยก็ได้

มาตรา 92 ในกรณีที่อาคาร สถานที่ หรือบริเวณของโรงเรียนในระบบถูกทำลาย หรือได้รับความเสียหายหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ทำให้ไม่สามารถใช้ดำเนินกิจการเป็นโรงเรียนได้ ให้ผู้อำนวยการแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบและดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ในระหว่างดำเนินการแก้ไขตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นระยะเวลาในระหว่างเปิดภาคเรียนและต้องใช้เวลาในการดำเนินการแก้ไขเกินสามสิบวัน ผู้อำนวยการต้องจัดหาสถานที่แห่งอื่นเพื่อดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบเป็นการชั่วคราว แล้วแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบภายในสามวันนับแต่วันที่จัดหาสถานที่ได้

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าสถานที่ที่จะใช้เป็นการชั่วคราวไม่เหมาะสมหรือ
ปลอดภัยสำหรับนักเรียน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยความสะดวกหาสถานที่ใหม่ภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา 93 เมื่อความปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือมีผู้ร้องเรียนว่าโรงเรียนใน
ระบบ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่ประชาชน มีพฤติการณ์อันเป็นภัยต่อ
ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้
พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงโดยเร็ว แล้วรายงานผล
การตรวจสอบต่อผู้อนุญาตเพื่อพิจารณาสั่งการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา 94 การโฆษณาของโรงเรียนในระบบต้องไม่เป็นเท็จ เกินความจริงหรือ
ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาของโรงเรียนในระบบฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง
ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้โรงเรียนในระบบปฏิบัติตามอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง
ดังต่อไปนี้

- (1) หยุดการโฆษณา
- (2) แก้ไขการโฆษณาให้ถูกต้อง
- (3) โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามวิธีการ

ที่ผู้อนุญาตกำหนด

ในกรณีที่โรงเรียนในระบบใดไม่ดำเนินการตามคำสั่งของผู้อนุญาต หรือฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อนุญาตกำหนดตามวรรคสอง ผู้อนุญาตมีอำนาจ
เพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนในระบบนั้นได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่ง
พฤติการณ์ที่กระทำผิด

มาตรา 95 โรงเรียนในระบบใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง
พระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ดำเนิน
กิจการให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต หรือจัดการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้
ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้แก้ไขภายในเวลาที่กำหนด

โรงเรียนในระบบใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออก
คำสั่งให้โรงเรียนในระบบงดรับนักเรียนใหม่ หรือให้หยุดดำเนินกิจการตามใบอนุญาตทั้งหมด
หรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว หรือสั่งการอย่างอื่นตามควรแก่กรณี ทั้งนี้ โดยคำนึงถึง
ความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ที่กระทำผิด

การสั่งการตามวรรคหนึ่งไม่กระทบถึงการดำเนินคดีกับผู้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

มาตรา 96 ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้โรงเรียนในระบบอยู่ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีเขตอำนาจ เมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) โรงเรียนในระบบไม่มีทุนเพียงพอที่จะดำเนินกิจการต่อไป
- (2) โรงเรียนในระบบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบ
- (3) โรงเรียนในระบบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบ
- (4) โรงเรียนในระบบไม่ปฏิบัติตามตราสารจัดตั้ง และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบ
- (5) คณะกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู บุคลากรทางการศึกษา หรือนักเรียนของโรงเรียนในระบบกระทำการอันเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อย วัฒนธรรมของชาติ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (6) เมื่อมีกรณีตามมาตรา 107 มาตรา 108 มาตรา 109 มาตรา 110 หรือ มาตรา 111
- (7) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้แจ้งคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบให้คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบทราบ และปิดประกาศคำสั่งดังกล่าวไว้ที่หน้าประตูโรงเรียนในระบบด้วย

มาตรา 97 เมื่อได้มีคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา 96 แล้ว ให้ผู้อนุญาต แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้าน การศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้องอีกไม่เกินหกคน เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการบริหาร และดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบเป็นการชั่วคราวในระหว่างที่โรงเรียนในระบบอยู่ในความควบคุม เมื่อแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบแล้ว ให้ผู้อนุญาตรายงานให้

คณะกรรมการทราบ

มาตรา 98 เมื่อได้มีคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา 96 แล้ว ผู้รับใบอนุญาตผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานอื่นของโรงเรียนในระบบต้องปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนั้นตามที่คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบมอบหมายและต้องจัดการตามสมควรเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียนในระบบ ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ และผู้จัดการ ต้องส่งมอบทรัพย์สินพร้อมด้วยสรรพสมุคบัญชี เอกสาร และสิ่งอื่นเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของโรงเรียนในระบบตลอดจนหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนในระบบนั้นให้แก่คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา 96

มาตรา 99 ผู้อนุญาตอาจสั่งให้ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการไปปฏิบัติงานในโรงเรียนในระบบระหว่างเวลาที่อยู่ในความควบคุมของคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบได้ตามความจำเป็น โดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามปกติ

มาตรา 100 เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเห็นว่าเหตุแห่งการสั่งให้ควบคุมโรงเรียนในระบบได้ล่วงพ้นหรือได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเสนอความเห็นต่อผู้อนุญาต

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นสมควรยกเลิกคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบ ให้ออกคำสั่งยกเลิกและแจ้งให้คณะกรรมการบริหารทราบพร้อมทั้งปิดประกาศคำสั่งดังกล่าวไว้ที่หน้าประตูโรงเรียนในระบบ แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ และให้คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบส่งมอบทรัพย์สิน และเอกสารหลักฐานที่ได้รับมอบตามมาตรา 98 วรรคสอง คืนให้แก่โรงเรียนในระบบภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่มิคำสั่งยกเลิกการควบคุมโรงเรียนในระบบ

มาตรา 101 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการระหว่างการควบคุมโรงเรียนในระบบรวมทั้งเงินค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบ ให้จ่ายจากเงินของโรงเรียนในระบบตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่โรงเรียนในระบบมีเงินไม่พอจ่ายตามวรรคหนึ่ง โรงเรียนในระบบมีสิทธิกู้ยืมเงินจากกองทุนตามมาตรา 49 มาสมทบจ่ายได้

มาตรา 102 เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเห็นว่าโรงเรียนในระบบที่ถูกควบคุมไม่สมควรดำเนินการต่อไปไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้รายงานผู้อนุญาตเพื่อพิจารณาถึงการต่อไป

มาตรา 103 เมื่อผู้อนุญาตได้รับรายงานตามมาตรา 102 แล้ว ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบดำเนินการควบคุมต่อไปตามเวลาที่กำหนดหรือจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบก็ได้

มาตรา 104 ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 128

6. โรงเรียนนอกระบบ

มาตรา 120 การจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ประเภทและลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 121 การขอรับใบอนุญาต และการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนนอกระบบมาพร้อมกับคำขอ และอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อ ประเภท และลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ
- (2) ที่ตั้ง และแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนนอกระบบ
- (3) หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา
- (4) หลักเกณฑ์การศึกษาค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าธรรมเนียมอื่น รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการเพิ่มค่าธรรมเนียมดังกล่าว

(5) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตให้ผู้อนุญาตพิจารณาคำขออนุญาตให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำขออนุญาต

มาตรา 122 ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีผู้บริหารคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารงานของโรงเรียนนอกระบบให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและรายละเอียดตามมาตรา 121 วรรคหนึ่ง โดยผู้รับใบอนุญาตซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองจะเป็นผู้บริหารเองก็ได้ และให้ส่งหลักฐานการแต่งตั้งหรือการเข้าเป็นผู้บริหารแล้วแต่กรณี ให้ผู้อนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันแต่งตั้งหรือวันเข้าบริหารคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้บริหาร ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน

กฎกระทรวง

มาตรา 123 ให้โรงเรียนนอกระบบจัดให้มีครูหรือผู้สอนซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมกับหลักสูตรและมีจำนวนที่เหมาะสมกับนักเรียน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 124 คณะกรรมการจะกำหนดให้โรงเรียนนอกระบบบางประเภทหรือบางขนาดที่ผู้บริหารต้องจัดทำรายงานแสดงกิจการและงบการเงินของโรงเรียนนอกระบบเสนอต่อผู้อนุญาตทุกปีตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

มาตรา 125 การเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นในโรงเรียนนอกระบบต้องไม่มีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรเกินควร เมื่อคำนึงถึงคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และสิทธิประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ

มาตรา 126 ในกรณีที่โรงเรียนนอกระบบประสงค์จะเลิกกิจการ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันที่ประสงค์จะเลิกกิจการและให้ใบอนุญาตนั้นสิ้นผลเมื่อถึงกำหนดเลิกกิจการ

เมื่อผู้อนุญาตตรวจพบว่าโรงเรียนนอกระบบแห่งใดหยุดดำเนินกิจการเกินเก้าสิบวันโดยไม่แจ้งเลิกกิจการตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตโรงเรียนนอกระบบดังกล่าวได้

มาตรา 127ให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับแก่โรงเรียนนอกระบบโดยอนุโลม (1) มาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 33 และมาตรา 43 วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา 48 (3) (4) และ (5) (2) มาตรา 73 มาตรา 74 มาตรา 75 มาตรา 76 มาตรา 77 มาตรา 78 มาตรา 79 และมาตรา 80 สำหรับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา (3) บทบัญญัติส่วนที่ 6 ส่วนที่ 7 ส่วนที่ 8 ส่วนที่ 9 และส่วนที่ 11 ของหมวด 2

สรุปเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดหลักการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหาร เพื่อทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นอิสระโดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ นอกจากนี้ เพื่อให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรัฐพร้อมให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน และสิทธิประโยชน์อื่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ ให้แก่สถานศึกษาของเอกชน สมควรปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2551 : 69)

การบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหารศึกษานั้นมีนักวิชาการ นักการศึกษา ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543 : 36) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของผู้บริหารเพื่อให้กลุ่มคนหนึ่ง (นักเรียน) ได้เจริญงอกงามไปสู่จุดประสงค์ที่ต้องการ โดยกำหนดให้คนกลุ่มหนึ่ง (ครู) เป็นตัวแทนในการดำเนินการ

สมจิต ชันชวา (2544 : 10) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เพื่อให้ถ่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 14) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาโดยใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

จากความหมายที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินกิจกรรมการจัดการศึกษาโดยร่วมมือของบุคลากรหลายฝ่ายที่จัดให้ประชาชนทุกคนในสังคมได้รับการศึกษาและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม

2. หลักการบริหารและกระบวนการบริหาร

2.1 หลักการบริหาร

ในการปฏิบัติงานทุกประเภทการบริหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์เมื่อมีคนมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อยจะต้องทำกิจกรรมร่วมกัน และการที่จะทำให้งานร่วมกัน และการที่จะทำให้งานที่กระทำร่วมกันมีประสิทธิภาพต้องอาศัยกระบวนการบริหารเข้ามาช่วย ซึ่งหลักการบริหารนั้น ฟาโยล (Fayol) ได้กล่าวว่า หลักการต่างๆ ต้องยึดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้กับความต้องการทุกอย่างและหลักการบริหารของฟาโยล 14 ประการ จากหนังสือเรื่อง The General and Industrial Management (สมยศ นาวิการ. 2544 : 38-41) มีดังนี้

2.1.1 อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and responsibility)

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องออกคำสั่ง

ได้นั้น ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานของตนทำไปนั้นด้วย การดำเนินงานขององค์การจะไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าหากว่าการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบไม่มีความสัมพันธ์กัน

2.1.2 การมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of command) ฟาโยล เชื่อว่าการที่ผู้ใต้บังคับบัญชามีผู้บังคับบัญชาสองคนเป็นการทำลายอำนาจหน้าที่และระเบียบวินัยได้ ดังนั้น ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาควรจะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ซึ่งจะช่วยให้เกิดความชัดเจนระหว่างแผนงานและระหว่างบุคคลในองค์การให้หมดไปได้

2.1.3 การมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Unity of direction) กิจกรรมกลุ่มงานที่มีเป้าหมายอันเดียวกัน ควรจะต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกันภายใต้แผนงานและผู้บังคับบัญชาคนเดียวเท่านั้น หลักการของข้อนี้เกี่ยวข้องกับลักษณะ โครงสร้างขององค์การที่ดีมีการจัดทำแผนงานอย่างเหมาะสม

2.1.4 สายการบังคับบัญชา (The hierarchy) การดำเนินงานต่างๆ ภายใต้องค์การควรเป็นไปตามสายการบังคับบัญชา คือจากกระดับสูงลงมาระดับต่ำสุดเป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางหน้าที่

2.1.5 การแบ่งงานกันทำ (Division of Labors) คือการแบ่งแยกงานกันทำตามความถนัด การแบ่งงานกันทำเป็นแนวทางชี้ให้เห็นว่า ต้องการลดเวลาการเรียนงานให้น้อยลงและเพิ่มทักษะของการทำงานให้มากขึ้น

2.1.6 ความมีระเบียบวินัย (Discipline) โดยถือว่าระเบียบวินัยในการทำงานนั้นเกิดจากการปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำงาน และสมาชิกให้การยอมรับในข้อตกลงหรือนโยบายต่างๆ ภายในองค์การระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายคนงาน ซึ่งมีความซื่อสัตย์มากที่สุด

2.1.7 ถือผลประโยชน์ส่วนบุคคลเป็นรองจากผลประโยชน์ของส่วนร่วม (Subordination of Individual interest to the common good) หลักข้อนี้ระบุว่าส่วนรวมย่อมสำคัญกว่าส่วนย่อยต่างๆ และเป้าหมายของส่วนรวมของกลุ่มจะต้องมีความสำคัญเหนือกว่าเป้าหมายของส่วนบุคคล เพื่อที่จะให้สำเร็จผลตามเป้าหมายของกลุ่ม (องค์การ) นั้นเป็นผลประโยชน์ ส่วนได้ส่วนเสียของกลุ่มย่อมสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด

2.1.8 การให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration) การให้และวิธีการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนควรจะต้องยึดแนวความคิดของความยุติธรรม และต้องให้เป็นที่น่าพอใจมากที่สุดทั้งฝ่ายลูกจ้างและนายจ้าง

2.1.9 การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นกระบวนการลดและเพิ่มอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์แล้วต้องมีความสมดุลระหว่างการรวมอำนาจและการกระจายอำนาจเมื่อมอบหมายความรับผิดชอบให้กับผู้บริหารคนใดแล้ว อำนาจหน้าที่ต้องมอบหมายไปด้วยการกระทำต่างๆ ที่เป็นการลดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ได้บังคับบัญชาและไปเพิ่มให้กับผู้บังคับบัญชา ถือว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการรวมอำนาจมากขึ้นและในทำนองเดียวกันการเพิ่มความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ได้บังคับบัญชาเป็นการกระจายอำนาจมากขึ้น

2.1.10 ความมีระเบียบ (Order) เป็นการกำหนดลักษณะและขอบเขตของงานให้ถูกต้องแจ่มชัด ซึ่งปรากฏเป็นแผนผังขององค์การที่แสดงให้เห็นตำแหน่งของบุคคลทุกคนภายในองค์การและความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน

2.1.11 ความเสมอภาค (Equality) หมายถึงความเมตตาและความยุติธรรมที่ต้องมีแก่ทุกฝ่ายในองค์การ ความเสมอภาคเป็นสิ่งจูงใจพนักงานที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้พวกเขาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละและความจงรักภักดี หลักความเสมอภาคอาจจะสะท้อนให้เห็นได้จากหลักการจ่ายผลตอบแทน ค่าจ้างและเงินเดือนที่จ่ายให้กับพนักงานต้องมีความยุติธรรม

2.1.12 ความมั่นคงของงาน (Stability of staff) เป็นหลักการที่ ฟาโยล นำไปใช้ทุกระดับขององค์การ คนงานผลิตต้องการความมั่นคงของงาน ในขณะที่กำลังเรียนงานอยู่ความมั่นคงของงานของผู้บริหารระดับสูงเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกัน เพราะผู้บริหารต้องใช้เวลานานในการเรียนรู้งานและปัญหาต่างๆ ในองค์การ

2.1.13 ความคิดริเริ่ม (Initiative) การให้คนงานมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขององค์การ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดริเริ่มต่างๆ ซึ่งจะเป็พลังอันสำคัญที่จะทำให้องค์การเข้มแข็งขึ้น

2.1.14 ความสามัคคี (Esprit de corps) เน้นถึงความจำเป็นที่คนต้องทำงานเป็นกลุ่มที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้บริหารต้องทำให้ผู้ปฏิบัติงานต่างๆ ของเป้าหมายร่วมกันอย่างดีที่สุด

จากหลักการบริหาร 14 ประการ ของฟาโยล ข้างต้นเป็นการประมวลหลักการบริหารที่สำคัญเป็นหลักบริหารที่แท้จริงที่มีขอบเขตความหมายลึกซึ้ง ที่สามารถครอบคลุมทำให้เกิดผลได้ทั่วทั้งองค์การ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในการบริหารงานของหน่วยงานหรือสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

2.2 กระบวนการบริหารงาน

การบริหารงานใดๆ ก็ตามให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประหยัดทรัพยากรต่างๆ และเพื่อความสำเร็จของงานซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารงานไว้ดังนี้

สมยศ นาวิกาน (2544 : 19) กล่าวถึงกระบวนการบริหารทั่วๆ ทั่วไป 4 อย่างคือ

1. การวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการมอบหมายและการกำหนดวิธีการหรือแผนงานขึ้นมา เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้
2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการมอบหมายงานการรวมกลุ่มงานเป็นแผนกงาน และการจัดสรรทรัพยากรไปยังแผนกงาน
3. การสั่งการ (Directing) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจการเป็นผู้นำ และการติดต่อสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงานได้บังคับบัญชา เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์การ
4. การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกิจกรรมขององค์การ เพื่อที่จะให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542 : 3) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผนการจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการควบคุม

จากความคิดเป็นของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานนั้น ประกอบด้วยหลักสำคัญคือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุม และกระบวนการบริหารเป็นสิ่งที่แสดงถึงศักยภาพของผู้บริหารในการวางแผน เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

3. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นการกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษาให้มากที่สุด

3.1 ระดับชาติ ให้กระทรวงศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับทุกประเภท การศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กำหนดนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรรวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

การจัดการศึกษาศาสนาและศิลปวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาและคณะกรรมการ ประกอบด้วย 4 องค์กร ดังนี้

3.1.1 สภาการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ

3.1.2 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.3 คณะกรรมการการอุดมศึกษา

3.1.4 คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและแผนด้านศาสนาศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุน ทรัพยากร การประเมินผลการจัดการศึกษา การดำเนินการด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการพิจารณากลับกรองกฎหมายและกฎกระทรวง

3.2 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาให้จัดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลักและความเหมาะสมอื่นด้วย

ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาดำรงกว่าปริญญา ประสานส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐาน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

3.3 ระดับสถานศึกษา แต่ละสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีคณะกรรมการ สถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาและจัดทำสาระ หลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุให้แต่ละสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานมีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษาและจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (พวงรัตน์ เกษรแพทย์. 2543 : 81 – 87)

4. การจัดระเบียบบริหารราชการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 2) ได้กล่าวถึง การปฏิรูประบบบริหารราชการและการจัดการศึกษาได้หลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษา คือ ทบวงมหาวิทยาลัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานเดียวกัน เป็นกระทรวงศึกษาธิการตามโครงสร้างการบริหารราชการใหม่ โดยจัดระเบียบบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

4.1 การจัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง ระดับกระทรวง มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา การติดตามตรวจสอบและประเมินผล โดยมีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการดังนี้

4.1.1 สำนักงานรัฐมนตรี

4.1.2 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

4.1.3 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

4.1.4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1.5 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

4.1.6 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4.2 การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาให้จัดดังนี้

4.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4.2.2 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือส่วนราชการที่เรียกชื่อ

อย่างอื่น

4.3 การจัดระเบียบราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละสถานศึกษา

5. บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 3)

- 5.1 จัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
- 5.2 จัดตั้งงบประมาณ และรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา
- 5.3 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น
- 5.4 จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 5.5 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและแนวปฏิบัติต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
- 5.6 กำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนาและการดำเนินการทางวินัย กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด
- 5.7 ระดับทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา
- 5.8 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 5.9 ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษา และสถาบันอื่นในชุมชนและท้องถิ่น
- 5.10 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในสถานศึกษา หรือตามที่ได้รับมอบหมายและตามที่กฎหมายกำหนด

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีลักษณะการบริหารที่เหมือนกันในแง่ของกระบวนการจัดการศึกษา สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนภายใต้บริบท ทางสังคม นโยบาย งบประมาณ ระเบียบข้อบังคับ การติดตามผลการปฏิบัติงาน ระบบความโปร่งใสตรวจสอบได้ และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ปัจจุบันโรงเรียนจะต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน ซึ่งนอกเหนือไปจากการสอนที่เคยเป็นอยู่ในอดีต เนื่องจากบทบาทและแนวปฏิบัติในโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งต้องปรับตัวและ

ปรับพฤติกรรมของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

3.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

รุ่ง ลอยเลิศ (2543 : 10) สรุปความหมายของงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง งานหลักของโรงเรียนที่ผู้บริหารจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้ บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 5-6) กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นงานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การบริหารการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดหาสื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และการจัดทำแผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 1) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารด้านองในด้านการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุม ดูแลหลักสูตรการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

สรุป การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดหาสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน

3.2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2537 : 24-25) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

3.2.1 งานพัฒนาหลักสูตร หรือการดำเนินงานเพื่อนำหลักสูตรไปใช้

3.2.2 งานนิเทศการศึกษา ผู้บริหารจะต้องใช้การสนับสนุนแนะนำและชี้แนะวิธีการสอนอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนให้แก่ครู และผู้ร่วมงานในโรงเรียนได้

3.2.3 งานวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการประเมินผลตามระเบียบข้อบังคับ การวัดผลจะต้องสามารถวัดพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ซึ่งรวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิธีการวัดผลและประเมินผล ทั้งแบบที่ใช้แบบทดสอบและไม่ต้องใช้แบบทดสอบ จนกระทั่งการตัดสินผลการศึกษาของนักเรียน

3.2.4 งานจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการศึกษาของนักเรียน เช่น การจัดการสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กเรียนที่ยังไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.2.5 งานแนะแนวทั้งการแนะแนวการศึกษา อาชีพ และปัญหาของแต่ละบุคคล เช่น การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้ ความเข้าใจการแนะแนวให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการแก้ปัญหาของนักเรียน

3.2.6 งานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้ว เช่น การตรวจเยี่ยมห้องเรียน สำนวจอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่างๆ

3.2.7 งานประชุมเพื่อประสานแผนการทำงานและปรับปรุงการปฏิบัติงานรวมทั้งจัดห้อง อบรมให้แก่บุคลากรในโรงเรียนเอกชน

3.2.8 งานคำนวณวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงานการเรียนการสอน

3.2.9 งานประชุมทางด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องให้ครูในโรงเรียนของตนมีโอกาสเข้าประชุมทางด้านการเรียนการสอน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

3.2.10 งานห้องสมุด ห้องสมุดเป็นแหล่งที่รวบรวมหนังสือประเภทต่างๆ สิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาเป็นอย่างมาก

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารวิชาการไว้ เพื่อเป็นเครื่องมือให้โรงเรียน

ได้นำไปปฏิบัติ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32)

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้การกระจายอำนาจใน การบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาคำเนินการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา เข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อกูลการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
- 1.2 เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐาน และมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
- 1.3 เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจน จัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- 1.4 เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาและของบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

2. ขอบข่าย/ภารกิจ

- 2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร
- 2.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 2.7 การนิเทศการศึกษา
- 2.8 การแนะแนวการศึกษา

2.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

2.12 การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ

องค์กรหน่วยงานและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา

ซึ่งงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน มีความหมายดังนี้ (สฤษดิ์ กุลภา. 2547 : 5-6)

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และการบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม การนิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ กิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครองชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนด ระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผน การวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการ วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการ ปฏิบัติและผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจาก สถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ ครู ศึกษา วิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสาน ความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและ การบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหา สื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ ประสาน ความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่น การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา ใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่การเรียนแก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการ เรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงานและสถาบัน สังกัดอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและ นอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา การดำเนินงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน การดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา การติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกำหนดเกณฑ์ประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนางานตามแผน และติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และจัดโดยบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการและเปลี่ยน เรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน ท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาองค์กรอื่นๆ หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษาต่างเขตพื้นที่การศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดเพื่อการศึกษา หมายถึง การสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 12 ด้านของกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพราะมีขอบข่ายงานที่กว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับงานวิชาการในสถานศึกษา

4. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน มีความหมายและขอบข่ายกว้างขวาง ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่แน่ใจว่าจะบริหารได้อย่างไร กอปรกับปัจจุบันผู้บริหารจำนวนหนึ่งละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญกับงานวิชาการ จึงทำให้การเรียนการสอนในโรงเรียนไม่บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนดผู้เรียนไม่มีคุณภาพและในขณะที่เดียวกันผู้บริหารมุ่งให้ผู้สอนสอนแต่เนื้อหาวิชาตามหลักสูตร ต้องการให้บทเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงคุณสมบัติด้านอื่นของผู้เรียนทำให้นักเรียนเรียน โดยไม่มีความสุขบรรยากาศในห้องเรียนเคร่งครัด (คมเดช สีหาฤทธิ์. 2547 : 52)

จรวขพร ธรณินทร์ (2539 : 28) ได้ศึกษาปัญหาของโรงเรียนเอกชนที่สำคัญ ได้แก่

4.1 ปัญหาด้านการสอนและด้านวิชาการขาดวิธีการวัดและประเมินผลวิธีการสอนที่ไม่ทันสมัย รวมทั้งสื่อการสอนไม่พร้อม

4.2 ปัญหาด้านบุคคล ขาดแคลนครูวิทยาศาสตร์ ครูที่ออกกลางคัน ครูขาดขวัญกำลังใจ ผู้บริหารโรงเรียนขาดประสบการณ์ โรงเรียนมีตัวป้อนด้านจำนวนนักเรียนน้อย

4.3 ปัญหาด้านการบริหารและการจัดการจากระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สมฤทธิ์ ศักดิ์เรืองฤทธิ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงของจังหวัดเขียงราย พบว่า ได้มีการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น จัดทำแผนการสอน ดำเนินการสอนและประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนการบริหารงานวิชาการเพื่อจัดสรรการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับหลักสูตรและนักเรียน ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับหลักสูตรและนักเรียน ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอน วางแผนการสอน วัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับการบริหารงานวิชาการเพื่อจัดแหล่งความรู้ สื่อและสิ่งพิมพ์ วางแผนการจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอนดำเนินการจัดหา จัดทำสื่อการเรียนการสอน ส่วนด้านการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบนั้น ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอนแล้วกำหนดตัวผู้นิเทศ สร้างเครื่องมือนิเทศ ดำเนินการนิเทศ และประเมินผลการนิเทศ

ผจญ ภูณา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกันดาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง เขียงราย จำนวน 9 แห่ง พบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนแนวทางพัฒนางานวิชาการโรงเรียน พบว่า ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยนำสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นมาเป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตร ครูผู้สอนควรเตรียมการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง การวัดผล ประเมินผลต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ส่วนงานห้องสมุดควรจัดหาหนังสือประเภทต่างๆ ไว้บริการให้เพียงพอและจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด นอกจากนี้ควรมีการวางแผนไว้ว่าเป็นระบบ ควรจัดกิจกรรมสนองความต้องการของผู้เรียนและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาตนเองในการประชุมอบรมทางวิชาการ

วัฒนา มโนจิตร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเขียงใหม่ ปรากฏว่า การบริหารงานวิชาการมีการปฏิบัติใน

ระดับมากทุกด้าน สำหรับปัญหาการบริหารงาน พบว่า หลักสูตรที่ใช้ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมีเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและงบประมาณมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน

ทองคำ บัวอินทร์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย พบว่าสภาพการดำเนินงานทางวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งมาตรฐานค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรและนักเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนจัดแหล่งความรู้และสิ่งสนับสนุนอื่นๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและโรงเรียนจัดการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่วนโรงเรียนพัฒนาหลักสูตรได้สอดคล้องกับนักเรียนและท้องถิ่นซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

พุดิ พรหมมินทร์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพความพร้อมในการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะการพัฒนาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการได้ว่า ปัญหาสำคัญที่พบก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่ ด้านกระบวนการ คือครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน และมีข้อเสนอแนะว่าครูผู้สอนควรใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและสอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

พิสิทธิ์ จันทระเนตร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร มีการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างโดยภาพรวม พบว่า โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาในการบริหารงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีด้านสิ่งสนับสนุนและส่งเสริมงานวิชาการสูงกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนด้านที่มีปัญหาคือด้านอื่น ๆ คือ ด้านผู้บริหาร เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างโดยภาพรวม พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิจิต บุญเลิศ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่ครูวิชาการ โรงเรียน ภาพรวมของโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่สำคัญได้แก่ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด และงานการประชุมอบรมทางวิชาการ

รินทิพย์ วารี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการและความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานวิชาการของครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวมและจำแนกตามขนาดโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และครูวิชาการในโรงเรียนขนาดต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีความต้องการการนิเทศการปฏิบัติงานวิชาการ โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชญาดา ไชยดวง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารคุณภาพงานวิชาการโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารคุณภาพงานวิชาการโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงรายในระดับมากในทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหารคุณภาพงานวิชาการส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน/การจัดการเรียนรู้ที่ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารคุณภาพงานวิชาการโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงราย ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับแนวทางการบริหารคุณภาพงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

ทัศนชัย สุชะพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดแพร่มีปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการตรวจสอบอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือปัญหาในระดับปานกลาง ด้านการปฏิบัติงาน ปัญหาด้านการปรับปรุงและด้านการวางแผนเรียงตามลำดับ และมีปัญหาโดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดแพร่ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมและปัญหาในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบและ ด้านการปรับปรุงไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดแพร่ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานน้อยกว่า 8 ปี และ 8 ปีขึ้นไป มีปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดแพร่ที่มีสถานภาพด้านช่วงอายุน้อยกว่า 35 ปี อายุ 35-42 ปี และอายุมากกว่า 42 ปี มีปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบผู้บริหารที่มีระดับอายุน้อยกว่า 35 ปี กับผู้บริหารที่มีระดับอายุ 35-42 ปี และผู้บริหารที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี กับผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า 42 ปี พบว่ามีปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารที่มีระดับอายุ 35-42 ปี กับผู้บริหารที่มีระดับอายุมากกว่า 42 ปี มีปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

เต็มศิริ ชาญนุกูล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร โรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการคัดเลือกออกแบบและดำเนินกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ด้านความต้องการพัฒนาบุคลากร ด้านการวางแผนพัฒนาบุคลากร และด้านการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร ตามความคิดเห็นของผู้รับใบอนุญาต ครูใหญ่ และครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และสถานภาพการปฏิบัติงาน

ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมมีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความต้องการพัฒนาบุคลากร ด้านการวางแผนพัฒนาบุคลากร ด้านการคัดเลือกออกแบบและดำเนินกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร และด้านการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

4. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร ตามความคิดเห็นของ ผู้รับใบอนุญาต ครูใหญ่ และครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร ตามความคิดเห็นของ ผู้รับใบอนุญาต ครูใหญ่ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มี 1 ด้าน ที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือปัญหาด้านการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

คมเดช สีหาฤทธิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งการบริหารงานวิชาการเป็น 7 ด้าน ตามขอบข่ายการบริหารงานของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งได้แก่ งานวางแผนวิชาการ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน และงานประเมินผลงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นในภาพรวมบุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยงานที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกคือ งานวางแผนวิชาการ รองลงมาได้แก่งานส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน และงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

2. ความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมพบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยงานที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก

คือ งานวัตถุประสงค์ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน รองลงมาคืองานวางแผนวิชาการ และงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งานวัดผลและประเมินผล

สุระชัย นันทะบุตร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน เอกชนคาทอลิก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดมณฑลอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชนคาทอลิกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ใน สังกัดมณฑลอุบลราชธานี มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน คาทอลิกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงที่ 1-2 ในสังกัดมณฑลอุบลราชธานี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนคาทอลิกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดมณฑลอุบลราชธานี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของโรงเรียนเอกชน คาทอลิกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดมณฑลอุบลราชธานี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่าระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียน ขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน

สฤณี กุลภา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลข เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมาก
2. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 8 รายการ และอยู่ในระดับน้อย 4 รายการ
3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 20 ปีลงมา และมีประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ข้าราชการครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นำทิพย์ ทะศรีแก้ว (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน จังหวัดน่าน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล มีการปฏิบัติในระดับมาก โดยการวัดผลและประเมินผล มีการปฏิบัติในระดับมากกว่าด้านอื่น ส่วนของปัญหา 5 ด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับน้อย 4 ด้าน ยกเว้นด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และมีปัญหาในระดับปานกลาง

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ครัมป์ (Crump, 2000 : 125) ได้ศึกษาความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนท้องถิ่น (Local School Council) ในชิคาโกที่มีต่อประสิทธิผลของการปฏิรูปโรงเรียนในระยะนำร่อง พบว่า การกระจายอำนาจตัดสินใจไปสู่คณะกรรมการโรงเรียนท้องถิ่นตามกฎหมายปฏิรูปโรงเรียนรัฐอิลลินอยส์ปี 1989 ที่กำหนดให้โรงเรียนของรัฐทุกแห่งต้องมีสภาหรือคณะกรรมการโรงเรียนท้องถิ่น อันเป็นการบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นปรากฏว่า ผู้บริหารและคณะกรรมการโรงเรียนท้องถิ่นมีความเห็นดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการปฏิรูปโรงเรียนทำให้โรงเรียนของเขาพัฒนาขึ้น 2) คณะกรรมการโรงเรียนท้องถิ่นเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตน 3) ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจในบทบาทและการปฏิรูปโรงเรียนมากกว่าคณะกรรมการโรงเรียนที่มาจากผู้แทนชุมชน 4) ความเห็นของคณะกรรมการโรงเรียนท้องถิ่นยังคงมีความขัดแย้งกันอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่เห็นว่าเขาเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการผลักดันการปฏิรูปและมีส่วนรับผิดชอบต่อผลการปฏิรูป 5) ผลเปรียบเทียบความพยายามในการบริหารโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6) กฎหมายปฏิรูปการศึกษาสองต่อ

ความคล่องตัวในการดำเนินงานของโรงเรียนมากขึ้น ส่วนคณะกรรมการ โรงเรียนท้องถิ่นยังคงต้องได้รับการอบรมเพิ่มเติมในเรื่องของหลักสูตร งบประมาณ และงานบริหารบุคคล

เรย์โนลด์ (Reynolds. 1998 : 32) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมตัดสินใจของครูกับความพึงพอใจของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในระบบการศึกษาของ mid-Atlantic ผลการศึกษาพบว่า 1) โดยภาพรวมแล้วครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยจนถึงปานกลาง แต่เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านพบว่า 2) ครูมีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านหลักสูตรการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 3) ครูมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านงบประมาณและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 4) ครูต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านหลักสูตรการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปานกลาง 5) ครูต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยที่สุดในด้านงบประมาณและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับความแตกต่างของความมีส่วนร่วมที่เป็นจริงกับที่พึงเป็น พบว่า แตกต่างกันทั้ง 8 ด้าน โดยด้านที่แตกต่างมากที่สุดคือ ด้านนโยบาย และหลักสูตร/การสอน โดยปกติแล้วการที่ครูมีส่วนร่วมตัดสินใจสูงจะทำให้ความพึงพอใจในงาน ความพึงพอใจในกลุ่ม และความผูกพันต่อเป้าหมายขององค์กรสูงตามไปด้วย ผู้วิจัยเสนอแนะว่า 1) ควรมีการทำความเข้าใจความต้องการของครู 2) ควรเปิดโอกาสให้ครูร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และ 3) ควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารสถานศึกษาของเอกชนนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคุณภาพของงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะต้องแข่งขันกับโรงเรียนของรัฐบาล จึงต้องพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพทัดเทียมหรือมากกว่าโรงเรียนของรัฐบาล ซึ่งการบริหารงานวิชาการนั้นแบ่งได้หลายด้าน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 12 ด้าน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพราะมีขอบข่ายงานที่กว้างขวางครอบคลุมภารกิจของงานวิชาการในสถานศึกษา และเลือกตัวแปรที่มีผลต่อการบริหารงาน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ทำงานมาศึกษา ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงระดับปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหา พัฒนาให้งานวิชาการมีคุณภาพได้มาตรฐานต่อไป